

Aan de deelnemers aan het Ambtelijk Overleg Jeugd (AO), managers (DMO) en het overleg gemeentesecretarissen (GSO)

Datum : 7 september, verzonden:
Uw kenmerk :
Ons kenmerk : 2023 - 161971
Onderwerp : Woodbrookers
Behandelaar : ██████████
Doorkiesnummer : ██████████

Geachte collega,

Er is opnieuw onrust en zorg ontstaan over de kwaliteit van de zorg die geboden wordt bij Woodbrookers, de locatie voor Jeugdhulp+ (gesloten jeugdzorg) van Jeugdhulp Friesland (JHF). Dit is ook in diverse media geweest, raadsleden in verschillende gemeenten hebben hierover vragen gesteld.

Ter toelichting en duiding is er een aantal onderwerpen waarop we in deze brief ingaan, namelijk

- de rol en verantwoordelijkheden van Sociaal Domein Fryslân (SDF), de inspectie IGJ en JHF als het gaat om kwaliteit van geleverde zorg
- de tijdslijn van het onderzoeksrapport en de daaropvolgende acties
- het plan van aanpak Woodbrookers/Jeugdhulp+ voor de korte en lange termijn.

Wij verzoeken u deze informatie te delen met uw verantwoordelijke bestuurder. De informatie kan ook worden benut voor het informeren van de gemeenteraad.

Algemene rol en verantwoordelijkheden SDF, Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ) en jeugdhulpaanbieder (JHF) op het gebied van kwaliteit en rapportages

SDF is vanuit de centrumregeling bevoegd tot het uitvoeren van het contractmanagement namens de Friese gemeenten. Dit houdt in dat SDF mag monitoren en sturen op gecontracteerde jeugdhulpaanbieders door hun prestaties kwalitatief en kwantitatief te meten. De toezichthouding op de geleverde zorg zelf, maakt geen onderdeel uit van de centrumregeling. Die is wettelijk belegd bij de IGJ, die daarvoor ook is toegerust.

Rol SDF

In de raamovereenkomst is opgenomen dat iedere jeugdhulpaanbieder de verplichtingen vanuit de Jeugdwet op een gedegen en verantwoorde wijze moet uitvoeren.

Op het moment dat er ontwikkelingen zijn bij de jeugdhulpaanbieder die van wezenlijke invloed zijn op een zorgvuldige uitvoering van de overeenkomst dan moet de jeugdhulpaanbieder dit tijdig bij SDF melden.

Bijvoorbeeld als het gaat om zaken die een risico vormen voor de kwaliteit van de jeugdhulp zoals financiële problemen. Afhankelijk van de inhoud van de melding moet SDF beoordelen of het binnen

haar bevoegdheden valt om actie te ondernemen of dat dit aan de IGJ is.

Als sprake is van een calamiteit bijv. bij geweld of een suicide(poging) dan moet de aanbieder dit melden bij de IGJ en de betreffende gemeente en SDF informeren.

SDF kan op basis van signalen over jeugdhulpaanbieders ook zelf een melding doen bij de IGJ en heeft ook regelmatig overleg met de IGJ over incidenten.

Verder bezoekt (in opdracht van SDF) Zorgbelang Fryslân vanuit haar onafhankelijke rol voor inwoners van Fryslân met regelmaat locaties om daar met jongeren individueel en in groepsverband in gesprek te gaan. De jeugdhulpaanbieder ontvangt de uitkomsten van dit gesprek. Indien nodig kan SDF de uitkomsten opvragen.

Rol IGJ

Op grond van de Jeugdwet is de IGJ belast met toezicht op de kwaliteit van de jeugdzorg. Het gaat om toezicht op complexe jeugdhulp en met name de behandeling. Hiervoor is zeer specifieke deskundigheid nodig waarover het IGJ beschikt. De afzonderlijke gemeenten hebben hierin dus expliciet geen taak, (anders dan bijvoorbeeld het toezicht op de WMO). De IGJ stelt rapporten op over hun eigen inspectiebezoeken, en zet deze op hun website.

Delen rapporten

Als het gaat om onderzoeksrapporten die de jeugdhulpaanbieder zelf opstelt dan heeft SDF geen wettelijke grond om deze op te vragen bij JHF en/of de IGJ. Dit kan alleen als het rapport is opgesteld door de IGJ zelf. In de jeugdzorg is dat zelden het geval, omdat de IGJ bij calamiteiten doorgaans opdracht geeft aan de aanbieder om dit onderzoek zelf te doen. Wel hoort een samenvatting beschikbaar te zijn. Het delen van alleen de samenvatting helpt om de betrokken professionals de veiligheid te bieden om transparant te zijn over hun eigen handelen. Voorop staat voor de IGJ dat professionals in staat worden gesteld om zich kwetsbaar op te stellen en te leren van incidenten als het gaat om handelen en houding. Daarnaast dat op organisatieniveau bestuurlijk de juiste verbeteringen worden getroffen om hen hier ook toe in staat te stellen.

Specifiek: tijdslijn onderzoeksrapport en acties in deze casus

JHF heeft in het voorjaar van 2022 het onderzoeksbureau Move Professionals de opdracht gegeven om twee incidenten uit 2021 te onderzoeken. Onderzoeksvraag was om na te gaan of "JHF voldoende is toegerust om de steeds complexere doelgroep op de locatie de Woodbrookers te bedienen". JHF heeft SDF geïnformeerd over dit onderzoek.

In september 2022 is het rapport van Move Professionals verschenen en in november 2022 heeft JHF een samenvatting gemaakt van het rapport (zie bijlage). Het is niet ongebruikelijk dat een aanbieder zelf een samenvatting maakt. Op 15 december 2022 heeft een bijeenkomst plaatsgevonden bij JHF met de ketenpartners en met SDF over de bevindingen en wat JHF met de aanbevelingen van plan is te gaan doen. JHF is ook met betrokken ouders en jongeren in gesprek gegaan.

Naast de Samenvatting vindt u in de bijlagen ook de duiding van het onderzoeksrapport door JHF. Vanuit SDF hebben wij op dat moment geconstateerd dat alle benodigde en voorgeschreven stappen in dit proces door de aanbieder voldoende reflectief en gericht op structurele verbetering zijn gezet.

JHF heeft vervolgens een verbeterplan opgesteld dat ook is gedeeld met de IGJ in maart 2023.

Plan van aanpak Jeugdhulp+ (JH+)/Woodbrookers korte en lange termijn

Doelgroep

Op 17 juli 2023 hebben wij u geïnformeerd over de stand van zaken Jeugdhulp+ (JH+). De nu ontstane situatie over de Woodbrookers is des te meer reden om daadkrachtig verder te gaan met de, ombouw en afbouw van JH+. Voordat we ingaan op het plan van aanpak is het goed een beschrijving te geven over de doelgroep JH+.

Op de gesloten setting in de Woodbrookers zitten jeugdigen die al dan niet op vrijwillige basis geplaatst zijn met een machtiging gesloten jeugdhulp. JH+ is de enige vorm van jeugdhulp waar bij wet vrijheidsbeperkende maatregelen mogen worden toegepast. Dit betekent dat de deur op slot

gaat en de jeugdige zich niet terug kan trekken uit de behandeling en de plaatsing. Het gaat om jongeren met de meest complexe problematiek in de jeugdzorg en vaak is het een combinatie van ernstige ontwikkelings- en gedragsproblematiek, verslavingsproblematiek, problematiek in het gezinssysteem en grensoverschrijdend gedrag. Hierdoor bestaat gevaar voor de jeugdige zelf en/of de omgeving. Hoe complexer de doelgroep hoe complexer en risicovoller ook incidenten kunnen zijn die gericht zijn op agressief gedrag, seksueel grensoverschrijdend gedrag, zelfbeschadiging, middelengebruik en verkeerd omgaan met medicatie.

De behandeling van deze jongeren vraagt de gezamenlijke inzet van diverse hoog gekwalificeerde experts naast adequate begeleiding van de jeugdigen door jeugdzorgwerkers en de inzet van professionals als het gaat om veiligheid van jeugdigen en personeel. Voor alle elf JH+ aanbieders in Nederland geldt overigens dat het momenteel een hele pittige opgave is om geschikt personeel te werven en te behouden.

Zoals ook al aangegeven in de brief van 17 juli jl. gaat de afbouw van gesloten plekken en daarmee de plaatsing van jeugdigen in JH+ in rap tempo zowel landelijk als in het Noorden. Bij JHF was in 2019 sprake van 47 gesloten plaatsingen en in 2022 van 20. Bij Elker, de JH+ aanbieder voor Groningen en Drenthe, gaat het om 91 resp. 46 plaatsingen.

Het totaal aantal noordelijke plekken JH+ is anno 2023 36 waarvan 12 bij JHF en 24 bij Elker. Daarnaast is in de JH+ ook al een aantal verbetermaatregelen ingezet zoals het terugdringen van vrijheidsbeperkende maatregelen; voorbeeld hiervan is het verdwijnen van de separatieruimtes.

Korte termijn

De korte termijn aanpak bestaat uit een aantal punten:

- SDF gaat de (contractmanagement-)gesprekken met JHF intensiveren om vanuit onze rol de vinger aan de pols te houden over Woodbrookers
- SDF gaat met de IGJ op korte termijn in overleg over Woodbrookers/JH+. Aanleiding hiervoor is ook het recent uitgebrachte rapport van de IGJ over de versnelde af- en ombouw van de JH+ en of de jeugdigen tijdig de passende (alternatieve) hulp krijgen van voldoende kwaliteit
- bestuurlijk is afgesproken het aantal plekken de komende jaren in de drie noordelijke regio's (3Noord) verder af te bouwen zodra het tempo van het ombouwen van het aantal JH+ plekken naar alternatief aanbod dit toelaat
- opbouw van alternatief aanbod voor JH+ in de vorm van kleinschalige voorzieningen en gezinshuizen in Friesland; per 1 januari 2024 gaat het nieuwe perceel wonen in waardoor meer kleinschalige woonvoorzieningen beschikbaar komen
- JHF opent dit najaar een kleinschalige woonvoorziening in Drachten als alternatief voor gesloten jeugdhulp
- Een goed alternatief voor JH+ is pleegzorg vanuit het oogpunt zo thuis nabij mogelijk. SDF overlegt met de aanbieders van pleegzorg (JHF, WSG en het Leger) over het aantrekken van meer pleegouders in Friesland.

Lange termijn

- JHF en Elker hebben vanuit 3Noord de opdracht gekregen om zo spoedig als mogelijk inhoudelijk, financieel en contractueel samen te werken. Dit is noodzakelijk om hiermee schaars personeel effectiever en efficiënter in te zetten. De inkoopregio's kunnen daardoor ook beter sturen op de gecontroleerde om- en afbouw van JH+ naar andersoortige voorzieningen
- In 3Noord verband is de visie om jeugdigen die hulp nodig hebben in principe ambulant te ondersteunen tenzij een jeugdige (tijdelijk) niet thuis kan wonen en bij een jeugdhulpaanbieder een plek nodig heeft. Momenteel leggen de drie inkoopregio's de laatste hand aan de Uitvoeringsagenda Jeugd 3Noord. Deze agenda zal dit najaar zowel ambtelijk als bestuurlijk in de drie regio's op de agenda staan en beslaat de periode 2023 – 2026. Speerpunten in deze agenda zijn onder meer ook de afbouw en ombouw van de Jeugdhulpplus en de ombouw van residentiele voorzieningen naar kleinschaligheid
- Het versterken van de inzet van ambulante ondersteuning zoals MultiSysteemtherapie (MST) als alternatief voor een (gesloten) plaatsing. De nieuwe contractering van

Specialistische Jeugdhulp in Friesland moet hier ook soelaas in bieden omdat deze meer dan de huidige inkoop ingericht is op 'ambulant, tenzij'.

Mocht u naar aanleiding van deze brief nog vragen hebben, dan horen wij dat graag.

Met vriendelijke groeten,

Manager ontwikkeling SDF